

MOLĖTŲ VAIKŲ SAVARANKIŠKO GYVENIMO NAMŲ KRIZIŲ CENTRO SKYRIAUS VEIKLOS TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių centro skyriaus (toliau - Krizių centras) veiklos organizavimo tvarkos aprašu siekiama nustatyti krizių centro skyriaus veiklos organizavimo, jo teikiamų socialinių paslaugų (toliau – paslaugos) teikimo tvarką, jų teikimo aplinkos reikalavimus ir šių paslaugų gavėjus.

2. Vartojamos sąvokos:

2.1. **Krizių centras** – socialinių paslaugų įstaiga, socialinės priežiūros paslaugas teikianti asmenims, kurie dėl krizinės situacijos negali naudotis gyvenamąja vieta ir (ar) patiria sunkumų, neįveikiamų be intensyvios specialistų priežiūros ir pagalbos, taip pat asmenims, kurių šeimoje dėl vaiko teisių pažeidimų nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir organizuojama vaiko laikinoji priežiūra socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje, siekiant įveikti šią asmens (šeimos) krizinę situaciją ir mažinti jos poveikį asmens (šeimos) gyvenimui, pašalinti krizinės situacijos pasekmes, siekiant atkurti asmens (šeimos) savarankiškumą, prarastus socialinius ryšius ir padėti integruotis į visuomenę. Krizių centras gali specializuotis – paslaugas teikti vienai ar daugiau konkrečių tikslinių grupių.

2.2. **Krizinė situacija** – padėtis, kai dėl kylančios socialinės rizikos (smurto, prekybos žmonėmis ar kitų nusikalstamų veikų, įsitraukimo ar polinkio įsitraukti į nusikalstamą veiką, dėl benamystės, stichinių nelaimių padarinių ar kitų aplinkybių, prarasto savarankiškumo, netekties ar kitų veiksnių ir aplinkybių, dėl kurių asmenys (šeimos) patiria ar gali patirti socialinę atskirtį, ar vaiko teisių pažeidimų šeimoje, dėl kurių nustatomas vaiko apsaugos poreikis) atsiradusių socialinių problemų asmuo (šeima) negali išspręsti pats (pati) ar su artimųjų pagalba, todėl asmuo (šeima) negali savarankiškai rūpintis savo gyvenimu, palaikyti ryšių ir dalyvauti visuomenės gyvenime, patiria fizinį ar psichologinį smurtą ir (ar) kyla grėsmė jo (jos) fiziniam, emociniam ar socialiniam saugumui.

2.3. **Krizinės situacijos įveikimas** – su krizine situacija susijusių problemų išsprendimas ir krizinės situacijos pasekmių pašalinimas teikiant ir (ar) organizuojant asmeniui (šeimai) paslaugas, atitinkančias teisėtus asmens (šeimos) interesus, individualius poreikius.

2.4. Kitos vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatyme, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme, Socialinių paslaugų kataloge, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-93 „Dėl Socialinių paslaugų katalogo patvirtinimo“ (toliau – Socialinių paslaugų katalogas).

3. Krizių centro veiklos tikslas – padėti asmenims (šeimoms) įveikti krizines situacijas, šalinti jų pasekmes ir mažinti krizinių situacijų poveikį asmens (šeimos) gyvenimui, siekiant atkurti jo (jos) savarankiškumą, prarastus socialinius ryšius ir padėti integruotis į visuomenę, užtikrinant reikalingų paslaugų, atitinkančių jo (jos) teisėtus interesus ir individualius poreikius, teikimą.

4. Būtina užtikrinti, kad krizių centro paslaugų teikimas neturėtų neigiamos įtakos asmens (šeimos) gyvenimui (pvz., kad dėl to jis (ji) neprarastų darbo arba negalėtų vykdyti darbo

įsipareigojimų, kad galimybės dalyvauti švietimo ir ugdymo procese, gauti reikalingą gydymą nebūtų apribotos ir kt.).

5. Krizių centro paslaugų skyrimas ir teikimas vaikui, kuriam pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir organizuojama vaiko laikinoji priežiūra socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje, ir jo tėvui (-ams), kuris (kurie) nekelia pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, organizuojamas vadovaujantis V skyriaus nuostatomis.

II SKYRIUS

KRIZIŲ CENTRO SKYRIAUS ORGANIZUOJAMŲ IR (AR) TEIKIAMŲ PASLAUGŲ GAVĖJAI

6. Krizių centro organizuojamų ir (ar) teikiamų paslaugų gavėjas – asmuo (šeima), kuris (kuri) yra krizinėje situacijoje ir jam (jai), vadovaujantis Asmens (šėimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 5 d. įsakymu Nr. A1-94 „Dėl Asmens (šėimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašo ir Senyvo amžiaus asmens bei suaugusio asmens su negalia socialinės globos poreikio nustatymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Asmens (šėimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašas), nustatytas (išskyrus Rekomendacijų 6.1 papunktyje nurodytą atvejį) krizių centre teikiamų socialinių paslaugų poreikis (toliau – paslaugų gavėjas):

6.1. vaikas, kuriam pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatytas vaiko apsaugos poreikis ir organizuojama vaiko laikinoji priežiūra socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje, ir jo atstovas (-ai) pagal įstatymą, tėvas (-ai), kuris (kurie) nekelia pavojaus vaiko fiziniam ar psichiniam saugumui, kiti šėimos vaikai, kuriems apsaugos poreikis nebuvo nustatytas, tačiau nėra galimybės užtikrinti tinkamą jų priežiūros ne krizių centre;

6.2. socialinę riziką patirianti šėima, turinti vaikų;

6.3. vieniša (-as) motina (tėvas) ir jos (jo) vaikai;

6.4. besilaukianti moteris;

6.5. nepilnametė besilaukianti mergina;

6.6. nepilnametė motina;

6.7. smurtą patyręs asmuo;

6.8. prekybos žmonėmis auka;

6.9. gyvenamąją vietą praradęs asmuo (šėima);

6.10. socialinę riziką patiriantys suaugę asmenys ir (ar) vaikai;

6.11. vaikai, kurie paimti iš jiems nesaugios aplinkos, kol bus išspręstas jų grąžinimo atstovui (-ams) pagal įstatymą ar laikinosios globos (rūpybos) nustatymo klausimas;

6.12. kiti (kitos) krizinėje situacijoje esantys asmenys (šėimos).

7. Krizių centro paslaugos neturėtų būti teikiamos asmenims, apsvaigusiems nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų (išskyrus apsvaigusius nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų nepilnamečius), asmenims, kuriems, krizių centro darbuotojo vertinimu, atliekamu krizių centro nustatyta tvarka, reikalinga būtinoji medicinos pagalba, taip pat asmenims, kurių socialinių paslaugų poreikį įvertinus nustatyta, kad jiems būtinas stacionarus gydymas ir (ar) jiems reikalinga būtinoji psichiatrinė pagalba, ir (ar) jie serga ūmiomis, užkrečiamosiomis infekcinėmis ligomis, įskaitant ir aktyviąją tuberkuliozę.

Jei, krizių centro darbuotojo vertinimu, atliekamu krizių centro nustatyta tvarka, paslaugų gavėjui, kuris yra nepilnametis, reikalinga būtinoji medicinos pagalba dėl apsvaigimo nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų ar dėl kitų priežasčių, krizių centro darbuotojas nedelsdamas apie jį praneša Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai (toliau – Tarnyba) arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui (nurodomas vardas, pavardė ir gimimo data) ir nedelsdamas užtikrina nepilnamečio siuntimą į medicinos pagalbą teikiančią įstaigą – iškviečia skubiąją medicinos

pagalbą (nurodomas vardas, pavardė ir gimimo data). Jei nepilnametis yra apsvaigęs nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų, tačiau skubioji medicinos pagalba jam nereikalinga, krizių centras užtikrina jam saugią aplinką, o visų kitų socialinių paslaugų teikimas (arba socialinių paslaugų poreikio vertinimas) jam užtikrinamas išsiblaivius.

8. Jei Aprašo 7 punkte nurodyti asmenys, išskyrus nepilnamečius, kreipiasi tiesiogiai į krizių centrą, jie, krizių centro darbuotojo vertinimu, atliekamu krizių centro nustatyta tvarka, siunčiami į sveikatos priežiūros įstaigą ar kitą instituciją, kad jiems būtų suteikta reikalinga pagalba, nurodant tos įstaigos ar institucijos pavadinimą, veiklos adresą ir telefono ryšio numerį.

9. Krizių centro paslaugos organizuojamos ir (ar) teikiamos asmeniui (šeimai), vadovaujantis šiais principais: bendradarbiavimo, dalyvavimo, kompleksiško, prieinamo, socialinio teisingumo, tinkamo, veiksmingo, visapusiško, įgalinimo, subsidiarumo, asmens garbės ir orumo apsaugos, partnerystės. Gauti krizių centro skyriaus teikiamas socialines paslaugas turi teisę asmenys, nurodyti Socialinių paslaugų įstatymo 5 straipsnyje.

III SKYRIUS

KREIPIMOSI DĖL KRIZIŲ CENTRO SKYRIAUS ORGANIZUOJAMŲ IR (AR) TEIKIAMŲ PASLAUGŲ, JŲ SKYRIMO, TEIKIMO STABDYMO IR NUTRAUKIMO YPATUMAI

10. Kreipimosi dėl krizių centro organizuojamų ir (ar) teikiamų paslaugų, kurių teikimą finansuoja savivaldybė iš savo biudžeto lėšų ar iš valstybės biudžeto specialių tikslinių dotacijų savivaldybių biudžetams, krizių centro organizuojamų ir (ar) teikiamų paslaugų skyrimo, stabdymo ir nutraukimo tvarka (išskyrus atvejus, kai, nustatčius vaiko laikinąją priežiūrą, krizių centro teikiamų paslaugų poreikio nustatymas, skyrimas ir teikimas reglamentuojami V skyriuje) nustatoma vadovaujantis Asmens (šėimos) socialinių paslaugų poreikio nustatymo ir skyrimo tvarkos aprašu.

11. Krizių centro paslaugos paprastai pradėdamos teikti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo skirti socialines paslaugas priėmimo dienos.

12. Paslaugų teikimo trukmė nustatoma sprendime skirti socialines paslaugas pagal nustatytą asmens (šėimos) socialinių paslaugų poreikį, ji gali būti sutrumpinta arba pratęsta (nepasibaigus sprendime numatytai paslaugų teikimo trukmei), arba paslaugų teikimas gali būti nutrauktas, krizių centro skyriui pateikus rašytinį motyvuotą prašymą savivaldybės administracijai nutraukti, sutrumpinti arba pratęsti socialinių paslaugų krizių centre teikimą.

13. Krizių centro paslaugų teikimo trukmė nustatoma pagal poreikį. Pasibaigus sprendime numatytai paslaugų teikimo trukmei, atliekamas situacijos vertinimas dėl paslaugų tęsimo poreikio, vadovaujantis Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planu, kurio forma nustatyta šios tvarkos priede (toliau – Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planas) (išskyrus atvejus, nurodytus V skyriuje). Į sprendime numatytą paslaugų teikimo trukmę neįskaitomas laikotarpis, kai paslaugų teikimas sustabdomas dėl paslaugų gavėjo išvykimo į stacionarią sveikatos priežiūros įstaigą.

14. Nepilnamečiams paprastai nenutraukiamas krizių centro paslaugų teikimas dėl jų elgesio, neatitinkančio krizių centro vidaus tvarkos ar kitų taisyklių. Prireikus krizių centro specialistai siekia nustatyti vaiko elgesio priežastis ir suteikti vaikui visą reikalingą pagalbą bei paslaugas, kurios padėtų spręsti susidariusią problemą, arba, nesant galimybės reikalingą pagalbą ir paslaugas suteikti krizių centre, teikti tarpininkavimo paslaugą – siųsti į kitas institucijas, organizacijas, įstaigas ir (ar) tarnybas, galinčias suteikti vaiko poreikius ir individualią situaciją atitinkančias būtinas paslaugas, ir jose užtikrinti reikalingų paslaugų teikimą. Tokiu atveju vaikui ir jo atstovams pagal įstatymą nurodomi atitinkamos institucijos, organizacijos, įstaigos ir (ar) tarnybos kontaktiniai duomenys (veiklos adresai, telefono ryšio numeris), o gavus vaiko atstovų pagal įstatymą sutikimą – atitinkamai institucijai, organizacijai, įstaigai ir (ar) tarnybai perduodami vaiko duomenys (vardas, pavardė, gimimo data, reikalingos pagalbos poreikis). Jei tokias paslaugas

už krizių centro ribų būtina suteikti vaikui, kuriam krizių centre nustatyta vaiko laikinoji priežiūra, krizių centras nuo šio fakto paaiškėjimo dienos nedelsdamas, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną, privalo apie tai informuoti Tarnybą arba jos įgaliotą teritorinį skyrių ir šeimos atvejo vadybininką nurodydamas, kuriam vaikui (vardas, pavardė, gimimo data) kokias paslaugas ir kodėl suteikti būtina, kokia yra numatoma šių paslaugų teikimo vieta, trukmė.

15. Krizių centras veikia 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę.

16. Esant poreikiui, socialinis darbuotojas po to, kai asmeniui (šeimai) krizių centras suteikė paslaugas, ne trumpiau nei 3 mėnesius bendrauja (palaiko ryši) su asmeniu (šeima), kuriam (-iai) šios paslaugos buvo suteiktos.

IV SKYRIUS KRIZIŲ CENTRE TEIKIAMOS PASLAUGOS

17. Vadovaujantis Socialinių paslaugų katalogu, krizių centre organizuojamos ir (ar) teikiamos bendrosios ir (ar) specialiosios socialinės paslaugos, skirtos krizinei situacijai įveikti, atsižvelgiant į individualius paslaugų gavėjų poreikius:

17.1. informavimas, konsultavimas, tarpininkavimas ir atstovavimas;

17.2. maitinimo organizavimas, aprūpinimas būtiniaisiais drabužiais ir avalyne, asmeninės higienos ir priežiūros paslaugų organizavimas;

17.3. kasdienio gyvenimo įgūdžių ugdymas ir (ar) palaikymas, ir (ar) atkūrimas (savitvarka, asmens higiena, sveikos gyvensenos įgūdžiai, namų ruošos darbai, namų saugumas, švaros virtuvėje ir namuose palaikymas, maisto ruošimas, biudžeto planavimas, pinigų taupymas ir valdymas, naudojimasis banko paslaugomis, apsipirkimas, orientavimasis aplinkoje, naudojimasis viešuoju transportu ir kt.);

17.4. laikinas apgyvendinimas;

17.5. socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas;

17.6. darbo įgūdžių ugdymas;

17.7. tėvystės įgūdžių ugdymas;

17.8. psichologinė, psichosocialinė pagalba;

17.9. priklausomybių ligų prevencija ir sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas;

17.10. teisinė pagalba;

17.11. kitos asmeniui (šeimai) reikalingos paslaugos, padedančios įveikti krizines situacijas, šalinti jų pasekmes ir mažinti krizinių situacijų poveikį asmens (šeimos) gyvenimui.

18. Krizių centro teikiamos paslaugos, jų teikimo forma, skaičius ir teikimo dažnumas parenkamas individualiai, kad būtų užtikrinti geriausi konkretaus paslaugų gavėjo interesai, patenkinti jo poreikiai, atsiradę dėl krizinės situacijos, ir tai padėtų jam sėkmingai įveikti krizinę situaciją. Paslaugų teikimo sudėtį, apimtį, dažnumą nustato krizių centro socialiniai darbuotojai, užpildydami Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą. Krizių centro paslaugos gali būti teikiamos su apgyvendinimu ar be jo, teikiamos atskirai ar kompleksiskai, atsižvelgiant į krizinę situaciją ir jos poveikį asmens (šeimos) gyvenimui. Asmeniui (šeimai) numatomos teikti paslaugos aprašomos užpildant Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą.

19. Krizių centrui teikiant paslaugas, krizių centro socialiniai darbuotojai paprastai vieną kartą per mėnesį, prireikus – ir dažniau peržiūri asmens (šeimos) socialinių paslaugų poreikį ir vertina asmens (šeimos) pasiektus rezultatus / pokyčius pagal Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą. Peržiūros metu krizių centro socialiniai darbuotojai kartu su asmeniu (šeima) aptaria pasiektus rezultatus / pokyčius ir prireikus koreguoja ir (ar) keičia Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą, jei jame nurodytos priemonės, metodai neveiksmingi, siekiant įveikti asmens (šeimos) krizinę situaciją.

20. Krizių centras gali organizuoti ir (ar) teikti paslaugas vienai arba kelioms tikslinėms grupėms, derindamas jų interesus ir užtikrindamas visoms joms saugią aplinką, apsaugą nuo neigiamo poveikio ir pakartotinės viktimizacijos. Krizių centre neturi būti apgyvendinami nuo

smurto ir prekybos žmonėmis nukentėję asmenys ir iš pataisos įstaigų paleisti asmenys, nuo kurių paleidimo iš pataisos įstaigos praėjo ne daugiau nei 12 mėnesių, smurtautojai. Krizių centras negali organizuoti ir (ar) teikti paslaugų iš pataisos įstaigų grįžusiems asmenims, kurie įsiteisėjusiu apkaltinamuoju teismo nuosprendžiu yra pripažinti kaltais dėl nusikaltimų žmogaus seksualinio apsisprendimo laisvei ir neliečiamumui, dėl vaikų išnaudojimo pornografijai, pelnymosi iš vaikų prostitucijos, vaikų įtraukimo į prostituciją ar disponavimo pornografinio turinio dalykais, kuriuose vaizduojami vaikai arba asmenys pateikiami kaip vaikai, vaikų pirkimo arba pardavimo, taip pat dėl kitų tyčinių sunkių ar labai sunkių nusikaltimų arba dėl analogiškų veikų, numatytų kitų valstybių baudžiamuosiuose įstatymuose, nesvarbu, ar teistumas yra išnykęs ar panaikintas. Teisinis duomenų gavimo pagrindas – Socialinių paslaugų įstatymo 10 straipsnio 2 dalis, 13 straipsnis, 15 straipsnio 4 dalis, 19 straipsnis, duomenų gavimo sutartys.

21. Krizių centras, teikdamas paslaugas asmenims, bendradarbiauja su kitomis institucijomis, įstaigomis, tarnybomis ir organizacijomis, kurios yra svarbios, sprendžiant tų asmenų problemas (pvz., su Tarnyba, priklausomybių ligų centrais, psichikos sveikatos centrais, specializuotais kompleksinės pagalbos centrais, socialinių paslaugų centrais, seniūnijomis, sveikatos priežiūros, švietimo, teisėsaugos, įdarbinimo institucijomis ir įstaigomis, kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis ir organizacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis vaiko ir šeimos gerovės srityje), Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos plane nurodyta apimtimi keisdamasis informacija apie paslaugų gavėjų poreikius, susijusius su jų krizine situacija, ir kita informacija, svarbia užtikrinant paslaugų gavėjams paslaugų, atitinkančių individualius jų poreikius ir individualią jų situaciją, teikimą, svarstydamas ir užtikrindamas galimos pagalbos, paslaugų ir paramos teikimą ir (ar) tęstinę pagalbą.

V SKYRIUS

KRIZIŲ CENTRO PASLAUGŲ POREIKIO NUSTATYMAS, PASLAUGŲ SKYRIMAS IR TEIKIMAS, NUSTAČIUS VAIKO LAIKINĄJĄ PRIEŽIŪRĄ

22. Jei vaikui, vadovaujantis Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 36⁴ straipsniu, organizuojama laikinoji priežiūra socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje, Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius, vadovaudamasi (-asis) Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. A1-794 „Dėl Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“, užpildo Vaiko laikinosios priežiūros organizavimo socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje aktą (Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašo 2 priedas) (toliau – aktas), kurio originalas lieka Tarnyboje ar jos įgaliotame teritoriniame skyriuje, o kopija pateikiama krizių centrui ir vaiko tėvams ar kitiems jo atstovams pagal įstatymą, kurie krizių centre apgyvendinami kartu su juo (jei kopijos negalima pateikti iš karto, ji krizių centrui ir vaiko tėvams ar kitiems jo atstovams pagal įstatymą įteikiama susitikus ar išsiunčiama registruotu paštu arba elektroniniu paštu ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo akto surašymo dienos).

23. Krizių centras, gavęs Rekomendacijų 22 punkte nurodytą aktą, nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 1 darbo dieną, raštu arba elektroninių ryšių priemonėmis persiunčia jį vaiko gyvenamosios vietos savivaldybės administracijai. Savivaldybės administracija, vadovaudamasi šiuo aktu, priima sprendimą skirti krizių centro paslaugas per 3 kalendorines dienas nuo akto gavimo dienos.

24. Tarnybai arba jos įgaliotam teritoriniam skyriui priėmus sprendimą skirti vaiko laikinąją priežiūrą socialinę priežiūrą teikiančioje socialinių paslaugų įstaigoje, vaiko laikinoji priežiūra turi būti organizuojama nedelsiant, Tarnybai ar jos įgaliotam skyriui palydėjus vaiką kartu su tėvais iki krizių centro ir užpildžius aktą.

25. Su kuriuo iš vaiko tėvų ar kitų jo atstovų pagal įstatymą vaikas apgyvendinamas krizių centre ir ar kartu apgyvendinami kiti šeimos vaikai, kuriems apsaugos poreikis nebuvo nustatytas (o

jei apgyvendinami, tai kurie), sprendžia Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius. Šis sprendimas pateikiamas akte.

26. Vaiko laikinoji priežiūra krizių centre gali trukti pagal poreikį, bet ne ilgiau nei 12 mėnesių nuo vaiko laikinosios priežiūros organizavimo dienos. Vaiko laikinosios priežiūros organizavimo krizių centre pabaiga nustatoma Tarnybos ar jos įgalioto teritorinio skyriaus sprendimu (Tarnyba ar jos įgaliotas teritorinis skyrius užpildo Vaiko laikinosios priežiūros nutraukimo aktą (Vaiko laikinosios priežiūros tvarkos aprašo 4 priedas), kurio originalas lieka Tarnyboje ar jos įgaliotame teritoriniame skyriuje, o jo kopijos pateikiamos krizių centrui (įteikiama susitinkant arba išsiunčiant registruotu paštu ar kitomis ryšio priemonėmis ne vėliau nei kitą darbo dieną) ir vaiko tėvams (įteikiama susitinkant arba išsiunčiant registruotu paštu ar elektroniniu paštu ne vėliau nei kitą darbo dieną)).

27. Apgyvendinus vaiką kartu su jo tėvais ar vienu iš jų arba kitais vaiko atstovais (atstovu) pagal įstatymą, o jei priimtas sprendimas, – ir kitą (-us) šeimos vaiką (-us) krizių centre (toliau kartu – šeima), vaiko ir šeimos poreikiai vertinami, pagalbos vaikui ir šeimai planas sudaromas, vadovaujantis Atvejo vadybos tvarkos aprašu, patvirtintu socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. kovo 29 d. įsakymu Nr. A1-141 „Dėl Atvejo vadybos tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Atvejo vadybos tvarkos aprašas). Pagalbos vaikui ir šeimai plano įgyvendinimą koordinuoja atvejo vadybininkas. Krizių centras priskiria šeimai socialinį darbuotoją, kuris dalyvauja vertinant vaiko ir šeimos poreikius, sudarant pagalbos vaikui ir šeimai planą, atliekant šiame plane jo kompetencijai priskirtus veiksmus ir teikiant paslaugas, taip pat stebi teikiamų paslaugų poveikį vaikui ir šeimai, jų krizinės situacijos įveikimui, vertina, ar pasirinktos paslaugos vis dar labiausiai atitinka individualius vaiko ir šeimos poreikius ir situaciją įgyvendinant pagalbos vaikui ir šeimai planą, ar jos padeda įveikti krizinę situaciją, pagal poreikį, aptaręs ir suderinęs su atvejo vadybininku, koreguoja ir (ar) keičia Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą, jei jame nurodytos priemonės ar metodai neatitinka individualių vaiko ir (ar) šeimos poreikių ir (ar) nėra veiksmingos (-i). Jei organizuojant vaiko laikinąją priežiūrą krizių centre su vaiku (-ais) apgyvendinamas tik vienas iš vaiko atstovų pagal įstatymą, o kitam vaiko atstovui pagal įstatymą pradedama teikti intensyvi mobiliosios komandos pagalba, vadovaujantis Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. A1-334 „Dėl Mobilųjų komandų sudarymo, specialistų atrankos ir jų darbo tvarkos aprašo patvirtinimo“, paskirtas socialinis darbuotojas Krizių centro paslaugų teikimo ir stebėsenos planą taip pat aptaria ir derina su mobiliosios komandos specialistų sudarytu Intensyvios mobiliosios komandos pagalbos šeimai ir (ar) vaikui planu.

28. Paskirtas socialinis darbuotojas kartu su vaiku ir jo šeima turi aptarti, kaip šeima vykdys ir kitus įsipareigojimus (pvz.: dirbti, užtikrinti nenutrūkstamą vaiko dalyvavimą mokymosi ir ugdymosi procese ir pan.), ir organizuoti paslaugų, būtinų šiems įsipareigojimams įvykdyti, teikimą (pvz., pavėžėjimo paslaugos, jei nėra kitų galimybių įgyvendinti šeimos įsipareigojimus, teikimą).

29. Paskirtas socialinis darbuotojas suteikia vaikui informaciją jam suprantama kalba, atitinkančia jo amžių, raidą, gebėjimus, apie tai, kas yra krizių centras, kodėl šeima turi gyventi krizių centre, kaip krizių centras sieks padėti šeimai, kokios yra krizių centro taisyklės, vaiko ir jo šeimos teisės ir pareigos. Vaikui sudaromos galimybės užduoti rūpimus klausimus, susijusius su krizių centru ir jo bei jo šeimos buvimu krizių centre, išsakyti savo lūkesčius, norus ir pasiūlymus, kurie turi būti įvertinti priimant sprendimus, susijusius su paslaugų teikimu ir vaiko bei šeimos buvimu krizių centre.

30. Krizių centro specialistai, tiesiogiai dirbantys su vaiku ir (ar) šeima, darbo su vaiku ir (ar) šeima metu siūlo šeimai socialinių problemų sprendimų būdus, formuoja ir skatina vaiko atstovų pagal įstatymą motyvaciją siekti teigiamų pokyčių šeimos gyvenime, tarpininkauja teikiant jiems kitą pagalbą, vertina šeimai teikiamų socialinių paslaugų veiksmingumą, taip pat užtikrina, kad šeimai ir (ar) vaikui teikiamos paslaugos nesidubliuotų su kitomis šeimai ir (ar) vaikui

teikiamomis paslaugomis. Jie turi siekti įgalinti pačią šeimą spręsti jai kylančius iššūkius ir prisiimti atsakomybę už savo gyvenimą.

31. Krizių centro specialistai, vadovaudamiesi Atvejo vadybos tvarkos aprašu, bendradarbiauja su vaiko teisių apsaugos specialistais, šeimos atvejo vadybininku ir informuoja apie darbą su vaiku ir šeima, stebimą pokytį (pablogėjimą ar pagerėjimą), paslaugų teikimą, jų poveikį vaiko ir šeimos situacijai nedelsdami, bet ne vėliau nei per 3 darbo dienas nuo užklauso gavimo raštu arba nuotolinio ryšio priemonėmis dienos, taip pat, vadovaudamiesi Atvejo vadybos tvarkos aprašu, dalyvauja atvejo vadybos posėdžiuose.

Jei šeima nebendradarbiauja su krizių centro specialistais, teikiančiais jai paslaugas, nevykdo atvejo vadybos metu parengtame (pagal Atvejo vadybos tvarkos aprašo 2 priedą) pagalbos plane numatytų išpareigojimų arba, jei juos vykdo, bet situacija nesikeičia, tėvai ar kiti vaiko atstovai pagal įstatymą nesistengia, nekeičia savo elgesio ir toliau išlieka arba atsiranda realus pavojus vaiko fiziniam ir (ar) psichiniam saugumui, sveikatai ar gyvybei, krizių centro socialinis darbuotojas, paskirtas atsakingu už šeimą, nedelsdamas, bet ne vėliau nei per 3 darbo dienas nuo minėtų aplinkybių paaiškėjimo dienos, raštu praneša šeimos atvejo vadybininkui ir Tarnybos įgaliotam teritoriniam skyriui apie šias aplinkybes, nurodydamas asmens (šeimos) vardą, pavardę, gimimo datą.

32. Vaiko saugumas krizių centre laikomas svarbiausiu prioritetu, todėl krizių centras užtikrina jam saugią aplinką. Krizių centras patvirtina vaiko apsaugos politiką, kurioje numato krizių centre užtikrinamos vaiko apsaugos nuo bet kokios formos smurto ir išnaudojimo priemones, aiškias procedūras, kaip turi būti reaguojama į bet kokią smurtą prieš vaiką, kas ir kaip turi būti informuojamas apie smurtą, kokie duomenys privalo būti pateikiami informuojant, kas ir kaip turi spręsti su smurto atveju susijusius klausimus, taip pat numato darbuotojų ir savanorių patikrinimą dėl atitikties Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnyje nustatytiems reikalavimams ir kt. Su krizių centro patvirtinta vaiko apsaugos politika supažindinamas visas krizių centro personalas, įskaitant ir ūkio personalą ar kitą personalą, tiesiogiai nedirbantį su paslaugų gavėjais, taip pat visi savanoriai.

VI SKYRIUS

MOKĖJIMAS UŽ KRIZIŲ CENTRO TEIKIAMAS PASLAUGAS

33. Krizių centro paslaugų teikimo kainą nustato krizių centro steigėjas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 978 „Dėl Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“.

34. Asmenų mokėjimo už krizių centro paslaugas dydis ir tvarka nustatomi vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 583 „Dėl Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir laikantis steigėjo patvirtintos apmokėjimo tvarkos.

VII SKYRIUS

KRIZIŲ CENTRE DIRBANTYS DARBUOTOJAI IR JŲ DARBO ORGANIZAVIMAS

35. Krizių centre dirba:

35.1. socialiniai darbuotojai;

35.2. individualios priežiūros darbuotojai;

35.3. kiti specialistai pagal poreikį (psichologai, psichoterapeutai, teisininkai, priklausomybių konsultantai, jaunimo darbuotojai, mediatoriai, sielovados darbuotojai ir kt.);

35.4. savanoriai.

36. Krizių centre dirbantys specialistai turėtų išmanyti svarbiausius psichosocialinės pagalbos teikimo aspektus, gebėti dirbti komandoje, tinkamai reaguoti į krizines situacijas, greitai

priimti sprendimus, būti motyvuoti ir siekti asmeninio ir profesinio tobulėjimo, nuolat atnaujindami žinias ir įgūdžius.

37. Krizių centro, kurio paslaugų gavėjai yra nepilnamečiai vaikai ir (ar) šeimos su nepilnamečiais vaikais, direktorius ar jo įgaliotas asmuo, prieš įdarbindamas asmenį krizių centre ar priimdamas savanoriškai veiklai, nepriklausomai nuo asmens atliekamų funkcijų, užimamų pareigų, darbo pobūdžio, darbo santykių formos ar kitų ypatumų, patikrina, ar asmuo atitinka Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 30 straipsnyje nustatytus reikalavimus, nurodydamas asmeniui pateikti teistumo (neteistumo) pažymą iš Įtariamųjų, kaltinamųjų ir nuteistųjų registro. Jei asmuo šių reikalavimų neatitinka, jis laikomas netinkamu dirbti ir (ar) vykdyti savanorišką veiklą krizių centre. Krizių centro vadovo atitiktį šiems reikalavimams patikrina krizių centro steigėjas.

38. Krizių centre dirbantiems socialinių paslaugų srities darbuotojams sudaroma galimybė tobulinti profesinę kompetenciją, organizuojamos ir teikiamos supervizijos (supervizijų ciklas organizuojamas ne rečiau nei kartą per 6 mėnesius).

39. Krizių centro paslaugos organizuojamos, personalas (struktūra ir etatų skaičius) formuojamas taip, kad vienu metu jame dirbtų ne mažiau kaip 1 darbuotojas, atsakingas už krizių centro teikiamų paslaugų organizavimą ir asmens (šeimos) saugumo užtikrinimą.

40. Vienam krizių centro socialiniam darbuotojui priskiriami ne daugiau kaip 10 asmenų (5–6 šeimos).

41. Krizių centro vadovas imasi priemonių, kad nebūtų visų formų išnaudojimo, fizinio ir psichologinio smurto ir prievartos prieš Rekomendacijų 6 punkte nurodytus paslaugų gavėjus. Kilus įtarimų dėl galimo piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi ir (ar) paslaugų gavėjų pažeidžiamumu, krizių centro vadovas krizių centro nustatyta tvarka nedelsdamas nušalina neteisėtais veiksmais įtariamus darbuotojus ir pradeda tyrimą, imasi kitų veiksmų, reikalingų kilusiems įtarimams išsiaiškinti.

42. Jei asmeniui (šeimai) trūksta įgūdžių, ribotas jo (jos) savarankiškumas, pasitelkiamas individualios priežiūros darbuotojas. Teikiant tokią pagalbą, siekiama įgalinti asmenį (šeimą) tvarkytis buityje ir gyventi kasdienį gyvenimą (kiek tai įmanoma konkrečiu atveju, pvz., ugdant asmens (šeimos) socialinius įgūdžius), atkurti asmens (šeimos) savarankiškumą.

VIII SKYRIUS

KRIZIŲ CENTRO PASLAUGŲ TEIKIMO APLINKOS REIKALAVIMAI

43. Krizių centro skyrius paslaugas teikia ne daugiau kaip 20 paslaugų gavėjų.

44. Esant poreikiui (dėl objektyvių priežasčių, pvz., jei paslaugų gavėjas neturi galimybių gauti būtinų paslaugų, pasiekti darbovietę ar kitą įstaigą pėsčiomis, turimomis bemotorėmis transporto priemonėmis ar visuomeniniu transportu), krizių centras paslaugų gavėjams užtikrina pavėžėjimo paslaugą.

45. Krizių centre parengiama ir nustatoma asmenų, kuriems galimai reikalinga būtinoji medicinos ar kita krizių centre neteikiama pagalba, vertinimo tvarka, darbuotojų, galimai piktnaudžiavusių tarnybine padėtimi ir (ar) besinaudojusių paslaugų gavėjų pažeidžiamumu, vertinimo tvarka, su kuriomis darbuotojai supažindinami pasirašytinai, bei vidaus tvarkos ir elgesio taisyklės, su kuriomis raštu supažindinami paslaugų gavėjai. Vidaus tvarkos ir elgesio taisyklės pakabinamos aiškiai matomoje ir visą parą prieinamoje vietoje.

46. Krizių centras įrengiamas patalpose, atitinkančiose technines, sanitarines-higienos, priešgaisrinės saugos normas ir reikalavimus. Ypač daug dėmesio skiriama priemonėms, padedančioms užtikrinti negalią turinčių asmenų, nepilnamečių individualius poreikius, įskaitant ir apsaugą nuo visų formų smurto.

47. Krizių centro gyvenamosios patalpos asmeniui (šeimai), kitos patalpos ir aplinka turi būti artima namų aplinkai. Asmeniui (šeimai) sudaromos sąlygos savarankiškai tvarkyti buitį (gaminti maistą, apsipirkti ir kt.). Asmeniui (šeimai) jo (jos) gyvenamojoje aplinkoje užtikrinamas privatumas, kambariai turėtų būti rakinami.

48. Krizių centre turėtų būti šios patalpos: patalpos, skirtos laisvalaikiui, susitikimams, mokymams organizuoti, patalpos, skirtos individualiems pokalbiams, miegamieji bei individualios veiklos kambariai, vonios (dušo) ir tualetų patalpos, kuriomis paprastai naudojasi ne daugiau kaip 8 asmenys ar 3 šeimos, skalbimo, džiovinimo ir lyginimo patalpa arba tam skirta vieta, virtuvė. Patalpose turėtų būti visi reikalingi baldai, įranga ir inventorius.

49. Maistas gaminamas krizių centro patalpose įrengtose virtuvėse (paslaugų gavėjai maistą gamina patys arba padedami individualios priežiūros darbuotojo. Virtuvėje turėtų būti vieta, skirta indams ir įrankiams laikyti, stalas, plautuvė, viryklė, šaldytuvas, pagal galimybes – kita buitinė įranga, kad kiekvienas paslaugų gavėjas galėtų gaminti maistą, turėtų atskirą lentyną spintelėje ir šaldytuve savo maistui pasidėti.

50. Vonios (dušo) ir tualetų patalpos įrengiamos taip, kad būtų užtikrintas asmenų privatumas, jos turėtų būti su rakinamomis durimis. Karštas ir šaltas vanduo nuolat turėtų būti tiekiamas į virtuvės patalpas, vonios (dušo) patalpas.

IX SKYRIUS INFORMACIJOS APIE KRIZIŲ CENTRO VEIKLĄ SKELBIMAS

51. Vadovaudamasis Socialinių paslaugų įstatymo 19 straipsniu, krizių centras savo interneto svetainėje skelbia informaciją apie savo organizuojamas ir (ar) teikiamas paslaugas. Ši informacija gali būti skelbiama ir viešose erdvėse.

52. Savivaldybė savo interneto svetainėje viešina informaciją apie visus jos teritorijoje veikiančius krizių centrus, juose teikiamas socialines paslaugas, jų kainas ir numatytą (planinį) vietų skaičių, taip pat informaciją apie turimą licenciją, jos išdavimą, sustabdymą ir (ar) panaikinimą. Duomenis apie gyventojams skirtas, teikiamas ar neskirtas socialines paslaugas (jei jos neskirtos, nurodomos neskyrimo priežastys), akredituotą socialinę priežiūrą teikiančias socialinių paslaugų įstaigas savivaldybės teikia Socialinės paramos šeimai informacinėje sistemoje (SPIS).

X SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

53. Dokumentai (įskaitant dokumentus, kuriuose yra asmens duomenų) saugomi Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatymo nustatyta tvarka Lietuvos vyriausiojo archyvaro nustatytais terminais. Duomenų subjektų teisės įgyvendinamos Reglamento (ES) 2016/679 ir duomenų valdytojo, į kurį kreipiamasi, nustatyta tvarka.
